

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sk/12/2019
Identifikačné číslo spisu: 2017200114
Dátum vydania rozhodnutia: 30.10.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Judita Kokolevská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:2017200114.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Judity Kokolevskej a členiek senátu JUDr. Viery Nevedelovej a JUDr. Sone Langovej, v právnej veci sťažovateľky (predtým žalobkyne): Q. Q., nar. XX.XX.XXXX, bytom Z., právne zastúpená advokátom: Mgr. Milan Trylč, PhD., so sídlom J. Kráľa 738/12, 905 01 Senica, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa - ústredie, ul. 29. augusta č. 8-10, 813 63 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. 26486-3/2017-BA zo dňa 14. februára 2017, o kasačnej sťažnosti žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trnave č. k. 44Sa/12/2017-56 zo dňa 6. septembra 2018, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trnave č. k. 44Sa/12/2017-56 zo dňa 6. septembra 2018 m e n í tak, že rozhodnutie žalovanej č. 26486-3/2017-BA zo dňa 14. februára 2017 z r u š u j e a vec jej v r a c i a na ďalšie konanie.

Sťažovateľke priznáva voči žalovanej úplnú náhradu konania na krajskom súde a kasačnom súde.

Odôvodnenie

Krajský súd v Trnave rozsudkom č. k. 44Sa/12/2017-56 zo dňa 6. septembra 2018 zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala preskúmania a zrušenia rozhodnutia žalovanej č. 26486-3/2017-BA zo dňa 14. februára 2017, ktorým Generálny riaditeľ Sociálnej poisťovne podľa § 218 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení zamietol odvolanie žalobkyne a potvrdil prvostupňové rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ústredie č. 13726-13/2016-BA zo dňa 21. novembra 2016, ktorým Sociálna poisťovňa, ústredie ako prvostupňový správny orgán rozhodla podľa § 112 ods. 1 písm. a) a písm. d) zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon č. 461/2003 Z. z. alebo zákon o sociálnom poistení) tak, že žalobkyňa nemá nárok na zmenu sumy úrazovej renty.

2. V súvislosti s podanými námietkami žalobkyne správny súd uviedol, že o úrazovej rente podľa § 88 ods. 1 bolo už rozhodnuté dňa 16. mája 2014, rozhodnutím č. 18578-5/2014-BA, ktoré vydala Sociálna poisťovňa, pobočka Bratislava, pričom toto rozhodnutie vychádzalo zo záväzného podkladu, ktorým bola lekárska správa posudkového lekára Sociálnej poisťovne, pobočka Senica zo dňa 21. marca 2014,

kde riešil posudkový lekár aj výšku miery poklesu pracovnej schopnosti poškodenej na účely úrazovej renty, ktorú stanovuje podľa § 88 ods. 1 v rozsahu 50 % a dátum vzniku nároku na úrazovú rentu stanovil od 1. februára 2014, t. j. dňom nasledujúcim po dni skončenia pracovného pomeru. V tejto súvislosti poukázal na skutočnosť, že ak žalobkyňa podala návrh na zmenu výšky úrazovej renty, mala postupovať v súlade s ustanovením § 112 ods. 1 písm. a), b), c), d) zákona č. 461/2003 Z. z., podľa ktorého dávka sa prizná alebo zvýši odo dňa, od ktorého dávka alebo jej zvýšenie patrí, najviac tri roky spätne odo dňa zistenia, že sa dávka priznala alebo sa vyplácala v nižšej sume ako patrí alebo najviac tri roky spätne od uplatnenia nároku na dávku alebo nároku na jej zvýšenie, a ak sa dodatočne zistí, že sa dávka priznala v nižšej sume ako patrí, vypláca sa v nižšej sume ako patrí, že sa odoprela neprávom alebo priznala sa od neskoršieho dátumu než od ktorého patrí. Z uvedeného ustanovenia teda vyplýva, že žalobkyňa je povinná preukázať niektorú zo skutočností, ktorú uvádza ust. § 112 ods. 1 písm. a) až písm. d) zák. č. 461/2003 Z. z. Žalovaná v tejto súvislosti zabezpečila do spisového materiálu znovu posúdenie zdravotného stavu pre účely úrazovej renty podľa § 88 ods. 1 citovaného zákona a jasne a zrozumiteľne odôvodnila, prečo určila vznik nároku na úrazovú rentu od 01. 02. 2014, ako aj jasne a zrozumiteľne vysvetlila, prečo považovala lekársku správu o určení výšky miery poklesu výkonu zárobkovej činnosti pre účely úrazovej renty za smerodajnú, ktorá bola uvedená v predloženej lekárskej správe, na ktorú sa odvolávala vo svojom rozhodnutí. Za deň vzniku nároku určila deň nasledujúci po dni, kedy ukončila žalobkyňa pracovný pomer u svojho zamestnávateľa, teda 01. 02. 2014, keďže deň skončenia pracovného pomeru u zamestnávateľa bol 31. 01. 2014. Zo spisového materiálu jednoznačne vyplýva, že žalobkyňa pracovala u tohto zamestnávateľa na tej istej pracovnej pozícii až do tohto dátumu a žalobkyňa nepredložila žiadny doklad odôvodňujúci, že u nej došlo k zhoršeniu zdravotného stavu v súvislosti s posudzovaním jej miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť pre účely úrazovej renty a nepredložila dôkaz, že by došlo u nej k strate na zárobku v termíne do 31. 01. 2014, mimo obdobia, kedy bola práceneschopná a kedy jej bol priznaný úrazový príplatok, t. j. v čase, v ktorom nemala nárok na výplatu úrazovej renty.

3. Krajský súd zároveň uviedol, že ak žalobkyňa tvrdí, že má nárok na zmenu výšky úrazovej renty, bola povinná túto svoju žiadosť doplniť relevantnými dôkazmi, ktoré by preukazovali pochybnosti v konaní správneho orgánu v súvislosti s určením výšky miery poklesu vykonávať zárobkovú činnosť a v súvislosti s určením dátumu vzniku nároku tak, ako bolo určené rozhodnutím správneho orgánu. Rozhodnutie žalovanej bolo preskúmateľné a zrozumiteľné, pretože z uvedených rozhodnutí jednoznačne a jasne vyplýva, prečo prvostupňový správny orgán rozhodol tak, že naďalej rešpektoval lekársku správu, ktorá bola podkladom pre určenie miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť pre posúdenie prvotného nároku na úrazovú rentu a ďalej aj vysvetlil skutočnosť, prečo priznal nárok na úrazovú rentu až od 01.04.2014.

4. Správny súd poznamenal, že pre rozhodovanie o námietkach treba vychádzať aj z definície a účelu dávky, ktorou je úrazová renta, pričom úrazovú rentu treba chápať ako pravidelnú peňažnú dávku úrazového poistenia, ktorá má pre poškodenú zmierniť pokles zárobku v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania po jeho opätovnom zaradení do pracovného procesu a kompenzovať pokles schopnosti vykonávať doterajšiu činnosť, t. j. činnosť vykonávanú pred vznikom pracovného úrazu alebo choroby z povolania. Ide teda o kompenzačnú dávku, ktorá má vykompenzovať rozdiel na strate zárobku v porovnaní s obdobím pred vznikom pracovného úrazu a po jeho vzniku. Žalobkyňa síce splnila prvý predpoklad na to, aby jej bola vyplatená úrazová renta, keď podala žiadosť o úrazovú rentu, avšak ďalšou podmienkou na vyplácanie úrazovej renty je strata na zárobku a následne nárok na úrazovú rentu súvisiaci s vyrovnaním mzdových podmienok poškodenej strany pred obdobím, kedy táto poškodená strana utrpela pracovný úraz a čím sa znížila jej pracovná schopnosť v porovnaní s pracovnou schopnosťou v čase pred vznikom pracovného úrazu.

5. Zo spisového materiálu jednoznačne vyplýva, že žalobkyňa pracovala u svojho zamestnávateľa VOLKSWAGEN SLOVAKIA, a. s., so sídlom v Bratislave až do ukončenia jej pracovného pomeru do 31. januára 2014, pričom išlo o nepretržitú pracovnú dobu s výnimkou obdobia, kedy bola žalobkyňa práceneschopná. V tomto období bola poberateľkou úrazového príplatku, kedy podľa zákona nevznikol poškodenej nárok na výplatu úrazovej renty, a teda toto obdobie treba považovať za obdobie

nepretržitého výkonu práce u pôvodného zamestnávateľa. Žalobkyňa nepreukázala, že v období do 31. januára 2014 došlo u nej k poklesu mzdových prostriedkov, čo má za následok skutočnosť, že nepreukázala, že jej v tomto období vznikol aj nárok na výplatu vyššej sumy úrazovej renty a posúdenie iného dátumu vzniku nároku ako bol určený rozhodnutím správneho orgánu.

6. V zákonom určenej lehote podala žalobkyňa kasačnú sťažnosť podľa § 440 ods. 1 písm. g) a h) SSP.

7. Podľa jej názoru, nebol dátum vzniku nároku na dávku určený v súlade s § 88 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z., pretože miera poklesu pracovnej činnosti nebola určená ku dňu zistenia choroby z povolania, ktorá bola zistená Klinikou pracovného lekárstva v Bratislave dňa 28. 07. 2011. Uviedla, že choroba z povolania z lekárskeho aj z pracovného hľadiska znamená, že zdravotný stav zamestnanca vykazuje pokles pracovnej schopnosti a výkon doterajšej práce u neho spôsobuje poškodenie zdravia. Miera poklesu pracovnej schopnosti sa určuje k rozhodnej skutočnosti, ktorá poškodila zdravie zamestnanca, ktorou je deň utrpenia pracovného úrazu alebo zistenia choroby z povolania. Posudkový lekár pobočky ako deň vzniku nároku na úrazovú rentu určil deň skončenia pracovného pomeru u zamestnávateľa. Stanovenie miery poklesu posudkovým lekárom v rozsahu 50 % nie je v súlade s uvedeným a bolo jedným z dôvodov pre podanie žiadosti o opravu rozhodnutia o úrazovej renty podľa § 112 ods. 1 zákona. Posudkový lekár ani po podanom podnete nevykonal posúdenie, ktoré by bolo možné verifikovať a ktoré by odôvodňovalo záver o 50 % schopnosti výkonu doterajších činností.

8. Sťažovateľka poukázala na ustanovenie § 195 ods. 1 a 3 zákona o sociálnom poistení a uviedla, že podľa § 88 ods. 1 citovaného zákona bola žalovaná podľa § 112 ods. 1 písm. a) a d) povinná zistiť skutočnú mieru poklesu pracovnej schopnosti v súlade s obsahom pracovných činností zamestnanca, výkon ktorých bol dôvodom vzniku choroby z povolania a určiť správny dátum vzniku nároku na dávku odo dňa zistenia choroby z povolania.

9. Správny súd neposkytol žalobkyni právnu ochranu podľa § 191 ods. 1 písm. d), pretože v tejto časti je rozhodnutie žalovanej nepreskúmateľné. Posúdenie na účely úrazovej renty je podľa jej názoru nesprávne a nepreskúmateľné, bez uvedenia rozhodných skutočností odôvodňujúcich posudkové závery. Žalovaná nemôže poukazovať na vec skoršie rozhodnutí, pretože nezistila skutočný stav veci ako bola povinná a § 112 ods. 1 zákona o sociálnom poistení jej v takýchto prípadoch ukladá povinnosť vykonať nápravu. Úlohou žalovanej bolo zistiť skutočný stav veci s použitím úvah, ktoré vedú k preskúmateľnému záveru. Ak by žalovaná vykonala zisťovanie, zistila by, že žalobkyňa pracovala ako montážny pracovník a táto pozícia obsahuje najväčšiu mieru úkonov vykonávaných pracovníkom manuálne, z ktorej jej vznikla choroba z povolania, kód G56 - poškodenie z vibrácií. Už 18. októbra 2011 na lekárskej preventívnej prehliadke bola žalobkyňa nespôsobilá na výkon práce s EC uťahovačom.

10. Správny súd neposkytol žalobkyni právnu ochranu, podľa § 191 a ods. 1 písm. f) SSP, pretože skutkový stav je v rozpore s administratívnym spisom, pretože bez ohľadu na to, že žalobkyňa nebola oficiálne zmluvne preložená na inú pozíciu, charakter jej pracovných činností sa zmenil. Miera poklesu pracovnej schopnosti mala byť určená a dávka priznaná dňom vzniku ochorenia, samotné preradenie zamestnanca na inú pozíciu je iba následok oznámenia o zistení vzniku choroby z povolania u zamestnanca. Hodnotenie formálnosti preradenia na inú prácu za súčasnej existencie záznamov z lekárskejších prehliadok s uprednostnením inej ako zdravotnej stránky, kritériá posudzovania zdravotného stavu zjavne nespĺňa.

11. Sťažovateľka ďalej namietala neposkytnutie právnej ochrany správnym súdom podľa § 191 ods. 1 písm. c) SSP z dôvodu, že súd si bez vysvetľujúceho zdôvodnenia osvojil tvrdenia žalovanej a nezaoberal sa vznesenými námietkami, čím sa stalo jeho rozhodnutie nepreskúmateľným. V rozpore s administratívnym spisom skonštatoval, že pracovala u toho istého zamestnávateľa na tej istej pracovnej pozícii až do tohto dátumu a žalobkyňa nepredložila žiaden doklad preukazujúci zhoršenie zdravotného stavu. Uvedenému odporuje záznam o účasti na lekárskejších preventívnych prehliadkach z 18. októbra 2011. Krajský súd si zamenil náhradu za stratu na zárobku podľa predchádzajúcej právnej úpravy a

dávku úrazovej renty, o ktorú sa jedná v danom prípade a ktorých účel a podmienky vzniku sú odlišné. Krajský súd teda aplikoval nesprávnu normu platnú a účinnú do 31. 12. 2003. Po prijatí novej právnej úpravy účinnej od 1. augusta 2006 bola určená ďalšia nevyhnutná podmienka pre vznik nároku na úrazovú rentu a tou bolo, aby poškodený nedovŕšil dôchodkový vek alebo mu nebol priznaný predčasný starobný dôchodok. V tejto súvislosti poukázala na právny názor vyjadrený v rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9So/1/2011 zo dňa 31. januára 2011, podľa ktorého je potrebné rozlišovať úrazovú rentu priznanú podľa § 88 a § 89 zákona č. 461/2003 Z. z., ktorá od 1. januára 2004 nepodlieha dani z príjmu a náhradu za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti, ktorá sa podľa § 272 ods. 3 citovaného zákona za úrazovú rentu iba považuje a ktorá dani z príjmu podlieha. Krajský súd v rozsudku dospel na základe uvedených dôvodov k nesprávnemu právnomu posúdeniu veci.

12. Sťažovateľka v závere svojej kasačnej sťažnosti žiadala najvyšší súd, aby rozsudok Krajského súdu v Trnave zmenil tak, že rozhodnutie žalovanej zruší, vec jej vráti na ďalšie konanie a žalobkyni prizná náhradu trov konania.

13. Žalovaná vo svojom vyjadrení ku kasačnej sťažnosti uviedla, že súhlasí s právnym názorom krajského súdu. Popísala priebeh konania pred orgánom verejnej správy a zdôraznila, že v dôsledku choroby z povolania, zistenej dňa 28. júla 2011, bola rozhodnutím zo dňa 16. mája 2014 žalobkyni priznaná úrazová renta od 1. februára 2014, v dôsledku stanovenej miery poklesu pracovnej schopnosti vo výške 50 %. Rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 26. júna 2014. Po opätovnom posúdení nároku na úrazovú rentu z podnetu žalobkyne, posudkový lekár Sociálnej poisťovne, pobočka Senica, potvrdil pôvodne stanovenú mieru poklesu pracovnej schopnosti v rozsahu 50 % odo dňa 1. februára 2014.

14. V pôvodnom konaní žalobkyňa nenamietala určenie miery poklesu pracovnej schopnosti v rozsahu 50 % a nepodala opravný prostriedok podľa vtedy platných právnych predpisov. V danom prípade nebolo možné žalobkyni priznať vyššiu mieru poklesu pracovnej schopnosti a postup pri jej stanovení bol niekoľkokrát dostatočne a zrozumiteľne vysvetlený. V danom prípade neboli zo strany žalobkyne predložené žiadne nové lekárske správy a nové dôkazy, ktoré by odôvodňovali zmenu miery poklesu pracovnej schopnosti a ustanovenie § 112 ods. 1 písm. a) zákona nebolo možné aplikovať. Z prepúšťacej správy z Kliniky pracovného lekárstva a klinickej toxikológie z hospitalizácie odo dňa 6. júna 2016 do 10. júna 2016 vyplýva, že u žalobkyne nedošlo k zhoršeniu jej zdravotného stavu a preto neexistuje dôvod na navýšenie miery poklesu pracovnej schopnosti.

15. Žalovaná ďalej uviedla, že § 88 zákona v žiadnej svojej časti neuvádza, že nárok na úrazovú rentu sa má priznať odo dňa dátumu zistenia choroby z povolania. Úrazová renta je kompenzačnou dávkou, ktorá má zmierniť pokles na zárobku a prípadne kompenzovať jeho úplnú stratu v dôsledku choroby z povolania. V prípade žalobkyne došlo k takejto strate na zárobku až odo dňa 1. februára 2014, dňom nasledujúcim po dni skončenia pracovného pomeru. Ak sa žalobkyňa domáha priznania nároku na úrazovú rentu pred týmto dátumom, bola povinná podľa § 112 ods. 1 písm. b) zákona preukázať relevantnými dôkazmi, že u nej došlo k strate na zárobku v termíne do 31. januára 2014. Žalobkyňa túto skutočnosť nepreukázala, pretože zotrvala na pracovnej pozícii do 31. januára 2014 a nedošlo u nej poklesu na zárobku, ktorý by odôvodňoval priznanie nároku na úrazovú rentu pred uvedeným dátumom. Zo spisovej dokumentácie ďalej vyplýva, že žalobkyňa na pôvodnej pracovnej pozícii pracovala nepretržite aj medzi jednotlivými obdobiami práceneschopnosti až do ukončenia pracovného pomeru dňa 01. 02. 2014. Táto skutočnosť je rozhodujúcou pre stanovenie miery poklesu pracovnej schopnosti aj pre určenie dátumu vzniku nároku na úrazovú rentu.

16. Pre samotné určenie miery poklesu pracovnej schopnosti je potrebné vziať do úvahy, do akej miery poškodený pracovným úrazom alebo chorobou z povolania už nemôže vykonávať doterajšiu účinnosť, teda koľko % z pôvodnej 100% - nej pracovnej náplne už vykonávať nemôže a koľko môže. Ako jedno z kritérií pre takéto určenie slúži aj preradenie na výkon inej práce, preto žalovaný nesúhlasí s tvrdením, že samotné preradenie na inú pozíciu je iba následok oznámenia o vzniku choroby z povolania. Žalobkyni vznikol nárok na úrazovú rentu aj bez jej preradenia na inú pracovnú pozíciu. Z logického výkladu veci

vyplýva, že pokiaľ poškodený poistnou udalosťou nebol preradený na inú pracovnú pozíciu, zdravotný stav mu umožňuje vykonávať doterajšiu prácu. Navyše, klinika konštatovala nezmenený, stacionárny stav žalobkyne, a preto nemohlo dôjsť k zvýšeniu stanoveného poklesu pracovnej schopnosti. Pokles pracovnej schopnosti vo výške 50 % určený za určité komplikácie (EMG nález ukazuje stredne ťažký stupeň syndrómu karpálneho tunela) je vzhľadom na popísané okolnosti pre žalobkyňu priaznivý.

17. Žalovaná vyjadrila nesúhlas s názorom žalobkyne, že správny súd zamieňal náhradu za stratu na zárobku podľa predchádzajúcej právnej úpravy s dávkou úrazovej renty. Krajský súd pod pojmom strata na zárobku mal na mysli reálny pokles mzdových prostriedkov a nie náhradu za stratu na zárobku, ktorá bola prekvalifikovaná na úrazovú rentu. Až poklesom mzdových prostriedkov bolo možné naplniť účel úrazovej renty, pretože reálny pokles miery pracovnej schopnosti v prípade žalobkyne sa prejavil až 1. februára 2014, kedy u nej došlo k ukončeniu pracovného pomeru vzhľadom na to, že dovtedy dokázala po dobu takmer troch rokov pracovať v pôvodnom pracovnom zaradení.

18. Žalovaná navrhla kasačnému súdu, aby kasačnú sťažnosť ako nedôvodnú zamietol a nepriznal žalobkyňi náhradu trov konania.

19. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len "najvyšší súd") ako súd kasačný (§ 438 ods. 2 SSP), po zistení, že kasačnú sťažnosť podal včas účastník konania, bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP) preskúmal vec v rozsahu kasačnej sťažnosti a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná.

20. Podľa § 2 ods. 1 a 2 SSP, v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom. Každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

21. Predmetom súdneho prieskumu v danom prípade bola správnosť rozhodnutia žalovanej pri určení miery poklesu pracovnej schopnosti a termínu vzniku nároku sťažovateľky na úrazovú rentu.

22. Z obsahu administratívneho spisu je zrejmé, že sťažovateľka požiadala podaním zo dňa 28.11.2013 pobočku žalovanej o priznanie úrazovej renty podľa § 88 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení. Z pripojených dokladov vyplýva, že sťažovateľka bola zamestnaná v spoločnosti Volkswagen Slovakia od 01. 06. 2007 do 31. 01. 2014. Z oznámenia o poistnej udalosti zo dňa 07.11. 2013 vyplýva, že na deň 28.07.2011 bol u žalobkyne určený dátum zistenia choroby z povolania. Lekárskou správou zo dňa 21. marca 2014 jej bola, vzhľadom na klinický priebeh ochorenia a popis pracovnej činnosti sťažovateľky, určená miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť na 50 %, s dátumom vzniku po skončení pracovného pomeru, od 01. 02. 2014. Dňa 26. 06. 2014 nadobudlo právoplatnosť rozhodnutie žalovanej, ktorým bol sťažovateľke priznaný nárok na úrazovú rentu od 1. februára 2014, v sume 483, 20 eur mesačne podľa § 88 a § 89 zákona č. 461/2003 Z. z. Podaním doručeným pobočke Sociálnej poisťovne dňa 30. 06. 2016 požiadala sťažovateľka o opätovné posúdenie nároku na úrazovú rentu podľa § 112 ods. 1 písm. a) a c) zákona č. 461/2003 Z. z. z dôvodu, že choroba z povolania bola určená dňom 28.07.2011 a teda vznik nároku priznaný od 01. 02. 2014 je nesprávny a z dôvodu nepreskúmateľnosti určenia miery poklesu pracovnej schopnosti.

23. Podľa § 8 ods. 2 až 4 zákona č. 461/2003 Z. z. v účinnom znení, choroba z povolania podľa tohto zákona je choroba uznaná príslušným špecializovaným pracoviskom podľa osobitného predpisu, zaradená do zoznamu chorôb z povolania uvedeného v prílohe č. 1, ak vznikla za podmienok uvedených v tejto prílohe

a) zamestnancovi zamestnávateľa podľa § 16 pri plnení pracovných úloh alebo služobných úloh alebo v priamej súvislosti s plnením pracovných úloh alebo služobných úloh,

b) fyzickej osobe uvedenej v § 17 ods. 2 pri činnostiach uvedených v tomto ustanovení alebo v priamej súvislosti s týmito činnosťami.

Choroba z povolania je aj choroba, ktorá bola zistená pred jej zaradením do zoznamu chorôb z povolania, najviac tri roky pred dňom jej zaradenia do tohto zoznamu.

Plnenie pracovných úloh alebo služobných úloh podľa odsekov 1 a 2 je

- a) výkon pracovných povinností vyplývajúcich z pracovného pomeru alebo služobných povinností vyplývajúcich zo štátnozamestnaneckého pomeru alebo služobného pomeru,
- b) iná činnosť vykonávaná na príkaz zamestnávateľa a
- c) činnosť, ktorá je predmetom pracovnej cesty alebo služobnej cesty.

24. Podľa § 83 zákona č. 461/2003 Z. z., poškodený na účely poskytovania úrazových dávok je zamestnanec zamestnávateľa podľa § 16 a fyzická osoba uvedená v § 17 ods. 2, ak utrpeli pracovný úraz alebo sa u nich zistila choroba z povolania.

25. Podľa § 88 ods. 1 až 3 zákona č. 461/2003 Z. z., poškodený má nárok na úrazovú rentu, ak v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania má viac ako 40-percentný pokles schopnosti vykonávať doterajšiu činnosť zamestnanca alebo činnosť osoby uvedenej v § 17 ods. 2 (ďalej len "pokles pracovnej schopnosti") a nedovršil dôchodkový vek alebo mu nebol priznaný predčasný starobný dôchodok.

Poškodený nemá nárok na výplatu úrazovej renty v období, počas ktorého má nárok na úrazový príplatok, a v období, počas ktorého má nárok na rehabilitačné alebo rekvalifikačné. Poškodený nemá nárok na výplatu úrazovej renty ani v období, počas ktorého sa mu neposkytuje rehabilitačné alebo rekvalifikačné z dôvodu jeho neúčasti na pracovnej rehabilitácii alebo rekvalifikácii bez vážneho dôvodu uznaného Sociálnou poisťovňou alebo v ktorom maril priebeh pracovnej rehabilitácie alebo rekvalifikácie. Pokles pracovnej schopnosti sa posudzuje na účely odseku 1 v súvislosti s plnením pracovných úloh uvedených v § 8 ods. 4 alebo s činnosťami uvedenými v § 17 ods. 2, alebo v priamej súvislosti s plnením pracovných úloh, alebo v priamej súvislosti s týmito činnosťami. Pokles pracovnej schopnosti sa opätovne posúdi, ak sa predpokladá zmena vo vývoji pracovnej schopnosti. Pri posudzovaní poklesu pracovnej schopnosti sa neprihliada na zdravotné postihnutia, ktoré boli zohľadnené na nárok na invalidný výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu.

26. Podľa 89 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z., suma úrazovej renty sa určí ako súčin 30,4167-násobku sumy zodpovedajúcej 80% denného vymeriavacieho základu poškodeného a koeficientu určeného ako podiel čísla zodpovedajúceho percentuálnemu poklesu pracovnej schopnosti a čísla 100.

27. Podľa § 109 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z., nárok na výplatu dávky vzniká splnením podmienok ustanovených týmto zákonom na vznik nároku na dávku, splnením podmienok nároku na jej výplatu a podaním žiadosti o priznanie alebo vyplácanie dávky.

28. Podľa § 112 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z., dávka sa prizná alebo sa zvýši odo dňa, od ktorého dávka alebo jej zvýšenie patrí, najviac tri roky spätne odo dňa zistenia, že sa dávka priznala alebo sa vyplácala v nižšej sume, ako patrí, alebo najviac tri roky spätne od uplatnenia nároku na dávku alebo nároku na jej zvýšenie, ak sa dodatočne zistí, že sa dávka

- a) priznala v nižšej sume, ako patrí,
- b) vypláca v nižšej sume, ako patrí,
- c) odoprela neprávom alebo
- d) priznala od neskoršieho dátumu, než od ktorého patrí.

29. Podľa § 153 ods. 4 až 6 zákona č. 461/2003 Z. z., lekárska posudková činnosť úrazového poistenia zahŕňa

- a) posudzovanie poklesu pracovnej schopnosti,
- b) posudzovanie zdravotnej spôsobilosti poškodeného absolvovať pracovnú rehabilitáciu alebo rekvalifikáciu na účely opätovného zaradenia do pracovného procesu,
- c) kontrolu bodového ohodnotenia pracovného úrazu a choroby z povolania na účely náhrady za bolesť a náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v sporných prípadoch,
- d) posudzovanie účelnosti vynaložených nákladov spojených s liečením, za ktoré sa považujú náklady na

liečivá a lieky, zdravotnícke pomôcky, dietetické potraviny a doprava poškodeného spojená s liečením. Lekársku posudkovú činnosť podľa odseku 1 vykonáva posudkový lekár sociálneho poistenia príslušnej pobočky a posudkový lekár sociálneho poistenia ústredia (ďalej len "posudkový lekár") a podľa odseku 2 písm. b) aj určený zamestnanec Sociálnej poisťovne za osobnej účasti poistenca alebo poškodeného.

Posudkový lekár posudzuje na účely sociálneho poistenia pri kontrolných lekárskech prehliadkach zdravotný stav, schopnosť vykonávať zárobkovú činnosť a pracovnú schopnosť poistenca a poškodeného

a) v lehote určenej pri predchádzajúcom posudzovaní alebo aj skôr, ak zistí posudkovo významné skutočnosti, ktoré odôvodňujú vykonanie kontrolnej lekárskej prehliadky,

b) na podnet inej fyzickej osoby alebo právnickej osoby.

30. Podľa § 172 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z., na konanie vo veciach sociálneho poistenia sa nevzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní. Všeobecný predpis o správnom konaní sa nevzťahuje ani na konanie vo veciach starobného dôchodkového sporenia v rozsahu upravenom týmto zákonom.

31. V danom prípade kasačný súd zistil, že na základe podnetu sťažovateľky vykonala Sociálna poisťovňa dodatočné šetrenie ohľadom správnosti určenia miery poklesu pracovnej schopnosti sťažovateľky a správnosti určenia dátumu, od ktorého jej patrí úrazová renta. Žalovaná pri svojom rozhodovaní vychádzala z kontrolného vyšetrenia realizovaného na Klinike pracovného lekárstva a toxikológie počas hospitalizácie sťažovateľky v dňoch od 06. 06. 2016 do 10. 06. 2016. V závere predmetnej správy bola stanovená u sťažovateľky choroba z vibrácií so stacionárnym stavom po operácii karpálneho tunela oboch rúk. Podľa prijatého záveru má sťažovateľka stredne ťažký stupeň syndrómu karpálneho tunela vpravo a ľahký stupeň vľavo. Z dokladov obsiahnutých v spise vyplýva, že došlo k zmierneniu príznakov ochorenia po absolvovaní operácií. Na základe uvedeného vyšetrenia a posúdenia posudkovým lekárom bol určený pokles pracovnej schopnosti na 50%, s dátumom vzniku po ukončení pracovného pomeru, od 01. 02. 2014. Z obsahu spisu ďalej vyplýva, že v období od 10. 05. 2012 do 31. 05. 2012, od 01. 06. 2012 do 30. 06. 2012, od 01. 07. 2012 do 15.07.2012, od 21. 01. 2013 do 31. 01. 2013, od 01. 02. 2013 do 28. 02. 2013, od 01. 03. 2013 do 24. 03. 2013 bola sťažovateľka práceneschopná a boli jej v tomto období vyplatené úrazové príplatky.

32. Určenie miery poklesu pracovných schopností na 50 % znamenalo v danom prípade zohľadnenie pracovných schopností sťažovateľky, pričom z nich nevyplýva, že by žalobkyňa nebola schopná práce vôbec. Z posudkového hľadiska mohla vykonávať práce okrem tých, ktoré by boli v expozícii rizika vibrácií. Z popisu pracovných činností, ktoré sťažovateľka vykonávala počas doby zamestnania nevyplýva, že by tieto mali výlučne charakter kontaktu s vibrujúcimi zariadeniami. Sťažovateľka v priebehu správneho procesu o jej žiadosti o úrazovú rentu nevzniesla námietky voči stanoveniu miery pracovnej schopnosti posudkovými lekármi a správnosť tohto určenia nebola v ďalšom konaní žiadnym dôkazným prostriedkom spochybnená. Nepredložila v konaní dôkaz, ktorým by preukázala zhoršenie svojho zdravotného stavu spôsobeného chorobou z povolania odôvodňujúceho zvýšenie miery poklesu pracovnej schopnosti. Stanovenej miere poklesu pracovnej schopnosti poškodenej zodpovedá priznaná dávka úrazovej renty. Z úpravy ust. § 112 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. vyplýva, že postupom podľa tohto ustanovenia sa nemožno domáhať zrušenia, resp. zmeny rozhodnutia zo dňa 16. mája 2014 pre jeho nepreskúmateľnosť. Namietat' nepreskúmateľnosť rozhodnutia bolo možné prostredníctvom opravného prostriedku podľa § 214 a nasl. cit. zákona.

33. V zmysle dokladu: „Hlásenie choroby z povolania alebo ohrozenia choroby z povolania“ zo septembra 2013, vypracovaného odborným lekárom Kliniky pracovného lekárstva, bolo prvé zistenie choroby z povolania realizované dňa 28.07.2011, dátum priznania choroby z povolania bol určený na deň 16. 05. 2013. V súlade s ustanovením § 8 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z., bola teda sťažovateľke zistená a uznaná choroba z povolania príslušným špecializovaným pracoviskom ešte pred ukončením pracovného pomeru so zamestnávateľom, ku dňu 31.03.2014. Je nepochybné, že na základe zistenia choroby z povolania boli sťažovateľke počas trvania pracovného pomeru, v období jej PN, vyplácané úrazové príplatky už od mesiaca máj 2012.

34. Podľa názoru kasačného súdu, pre určenie dátumu vzniku nároku na úrazovú rentu bolo podstatné

uznanie choroby z povolania špecializovaným pracoviskom, ktorý uznal u sťažovateľky chorobu z povolania s tým, že nárok na výplatu úrazovej renty sťažovateľke nepatrí za obdobie, v ktorom jej boli vyplatené úrazové príplatky jej zamestnávateľom. Na určenie dátumu vzniku nároku na úrazovú rentu nemá vplyv trvanie, či dátum ukončenia pracovného pomeru, pretože takáto podmienka pre vznik nároku na úrazovú rentu nie je zákonom určená. Výklad prezentovaný žalovanou v tejto súvislosti nevyplýva z príslušných ustanovení zákona o sociálnom poistení a nedá sa z nich ani odvodiť. Nárok na úrazovú rentu poškodenému patrí, ak je posudkovým lekárom zistený pokles schopnosti vykonávať doterajšiu činnosť zamestnanca v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania viac ako 40%, nedovršíl dôchodkový vek alebo mu nebol priznaný predčasný starobný dôchodok.

35. Najvyšší súd nesúhlasí s tvrdením žalovanej, že sa v danom prípade jedná o zásadu res iudicata vo vzťahu k rozhodnutiu o dátume priznania nároku na úrazovú rentu v rozhodnutí zo dňa 16. mája 2014 z dôvodu, že poškodená nepredložila žiadne nové dôkazy na podporu svojich tvrdení. Na konanie žalovanej sa nevzťahujú predpisy o správnom konaní (zákon č. 71/1976 Zb. o správnom konaní) a zákon o sociálnom poistení nevyklučuje vydanie nového rozhodnutia v prípade, ak sa dodatočne zistí, že sa dávka priznala od neskoršieho dátumu (§ 112 ods. 1 písm. d) zákona č. 461/2003 Z. z.). Takéto rozhodnutie nie je viazané na predloženie nových dôkazov zo strany žiadateľa o vydanie nového rozhodnutia. Na základe uvedeného dospel najvyšší súd k záveru, že ak žalovaná viazala dátum vzniku nároku sťažovateľky na úrazovú rentu na deň skončenia jej pracovného pomeru, nerozhodla v súlade so zákonom.

36. Podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky Krajský súd v Trnave rozsudkom č. k. 44Sa/12/2017-56 zo dňa 6. septembra 2018 zamietol žalobu proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy, ktorý nie je v súlade so zákonom, a preto kasačný súd rozhodnutie krajského súdu zmenil podľa § 462 ods. 2 SSP tak, že rozhodnutie žalovanej č. 26486-3/2017-BA zo dňa 14. februára 2017 zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie.

37. O trovách konania rozhodol podľa § 467 ods. 2 v spojitosti s ust. § 167 ods. 1 SSP a úspešnej sťažovateľke priznal úplnú náhradu trov konania pred krajským aj kasačným súdom. O výške trov konania rozhodne správny súd po právoplatnosti tohto rozhodnutia podľa § 175 ods. 2 SSP.

38. Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.